

ZDRUŽENJE SPLOŠNIH KNJIŽNIC

Sedež: Adamičeva cesta 15, 1290 Grosuplje

Predsednica: **Vesna Horžen**

e-pošta: vesna.horzen@zdruzenje-knjiznic.si

Spletna stran: www.zdruzenje-knjiznic.si

Telefon: +386 1 290 94 20, +386 41 577 273

Ministrstvo za kulturo

minister dr. Vasko Simoniti

državna sekretarka dr. Ignacija Fridl Jarc

Maistrova 10
1000 Ljubljana

gp.mk@gov.si

Datum: 6. 11. 2021

Zadeva: Financiranje razvoja in vzdrževanja platforme za slovenske e-knjige

Spoštovani

Leto 2021 se izteka, pred nami je proračunsko leto 2022, za katerega knjižnice že pripravljajo finančne načrte v skladu z navodili financerjev. To obdobje je tudi priložnost za razmislek in razpravo, kakšen naj bi v prihodnosti načinu financiranja elektronskega knjižnega gradiva in sistema, ki ga omogoča.

V splošnih knjižnicah je e-knjiga dostopna že od leta 2014, od leta 2020 pa je dostopna tudi zvočna knjiga. Izposoja elektronskih in zvočnih knjig je med uporabniki pričakovana in zaželen storitev, zaradi različnih utemeljenih razlogov pa je po našem mnenju tudi v javnem interesu, zato jo splošne knjižnice podpiramo in izvajamo.

V letu 2013 in v letih, ki so sledila, je bila v okviru založbe Beletrina s strokovno pomočjo, sodelovanjem in podporo splošnih knjižnic, IZUM-a in NUK-a oblikovana platforma BIBLOS za izposajo in prodajo e-knjig. Splošne knjižnice od leta 2014 od Ministrstva za kulturo prejemajo določen namenski znesek za izboljšanje javne dostopnosti do digitalnih leposlovnih in strokovnih publikacij v slovenskem jeziku, ki je namenjen nabavi e-knjig (licenc), plačilu DRM zaščite in plačilu uporabnine platforme, kamor spada (citirano iz 4. člena Pogodbe o poslovnem sodelovanju med posamezno knjižnico in založbo Beletrina za portal Biblos iz leta 2021):

V znesku uporabnine so zajeti naslednji stroški izvajalca: stroški delovanja in vzdrževanja sistema (telefonska in e-mail podpora naročniku in njegovim uporabnikom), stroški dela pri izvajalcu in z njimi povezanih oseb, povezani z vzdrževanjem in razvojem platforme BIBLOS, tehnično vzdrževanje, nadgradnje sistema in aplikacij, najem strežniških kapacitet.

V omenjenem obdobju (od leta 2014 do 2022) so se ta sredstva izrazito povečevala, saj so bile tudi potrebe sistema zaradi vedno večjega števila uporabnikov in vedno večje izposoje vsako leto bolj zahtevne. Ob tem je potrebno še opozoriti, da precejšen del sredstev, ki jih knjižnice namenjajo za nakup e-knjig, prispevajo občine kot ustanovitelji knjižnic in njihovi večinski financerji tudi kar zadeva nakup knjižničnega gradiva.

V tem času imamo v slovenskem prostoru samo enega ponudnika platforme za izposajo e-knjig, ki je istočasno s svojim poslovnim modelom posrednik med založbami in knjižnicami na področju prodaje licenc, oblikuje pa tudi ceno uporabnine.

Ministrstvo za kulturo v okviru sofinanciranja nakupa knjižničnega gradiva za splošne knjižnice namenja 20% od celotnega zneska »za izboljšanje javne dostopnosti do digitalnih leposlovnih in strokovnih publikacij«, s čimer, kot že zapisano, knjižnice plačujejo licence, DRM zaščito in uporabnino .

Ker se v splošnih knjižnicah ne strinjamo z načinom plačevanja stroškov uporabnine portala za izposajo e-knjig, saj so knjižnice samo transfer med izvajalcem in državo kot financerjem vzdrževanja in razvoja portala preko uporabnine, smo v Združenju splošnih knjižnic sprejeli sklep (Upravni odbor ZSK na seji dne 19. 10. 2021), da Ministrstvu za kulturo izrazimo pobudo za spremembo načina financiranja vzdrževanja in razvoja platforme za izposajo (in prodajo) elektronskih knjig, kar naj bi veljalo za proračunsko leto 2023, saj je za leto 2022 neposredni poziv za sofinanciranje knjižničnega gradiva že objavljen.

Naše stališče je, da se izbranega nosilca sistema za izposajo te vrste knjižnega gradiva še vedno financira z javnimi sredstvi, saj so te vrste gradiva v javnem interesu, vendar pa naj financiranje vzdrževanja in razvoja portala poteka ločeno od knjižnic, transparentno od financerja neposredno k nosilcu sistema. Knjižnice bi sredstva, prejeta s strani Ministrstva za kulturo za namen » izboljšanja javne dostopnosti do digitalnih leposlovnih in strokovnih publikacij«, namenjale izključno nakupu elektronskih knjig.

Upamo, da boste naš predlog razumeli kot konstruktiven, saj v knjižnicah moramo in želimo ohraniti različne vrste knjižničnega gradiva, kar je tudi v interesu naših uporabnikov.

Dopis smo pripravili s sodelovanjem z Beletrino, ki našo pobudo podpirajo in se z njo strinjajo.

Lepo vas pozdravljamo,

V imenu Združenja splošnih knjižnic
Vesna Horžen, predsednica

V vednost:

Beletrina, zavod za založniško dejavnost